

DRŽAVNO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2024.
RJEŠENJA TESTA

1. Kojih pet važnih uvjeta po Rawlsovu sudu društva (poredci) moraju zadovoljiti kako bi se ostvarila stabilnost zbog ispravnoga razloga, odnosno demokratski mir? **[5 bodova]**
 - a) pravična jednakost mogućnosti [1 bod]
 - b) pristojna raspodjela prihoda i bogatstva (ili: zajamčena univerzalna sredstva koja su nužna da bi se građani inteligentno i djelotvorno koristili svojim slobodama) [1 bod]
 - c) društvo kao krajnji poslodavac (ili državna intervencija ili mjere, ili javne politike koje pridonose (osjećaju) mogućnosti smislenoga rada i zaposlenja) [1 bod]
 - d) osnovna zdravstvena zaštita zajamčena svim građanima [1 bod]
 - e) javno financiranje izbora i osiguranje dostupnosti javnih informacija o političkim pitanjima. [1 bod]
2. Koje je po Walzerovu sudu temeljno pitanje aspekta teorije rata koji se naziva *ius ad bellum*, a koja su dva pitanja temeljna iz aspekta *ius in bello*? **[3 boda]**
 - a/ *ius ad bellum*: je li rat pravedan (opravdan), je li rat započeo/prihvaćen iz opravdanoga razloga [1 bod]
 - b/ *ius in bello*: b1. kad i kako smiju vojnici ubijati; b2. koga vojnici smiju ubiti [1 bod]
3. Koja su prema Walzeru dva najvažnija prava članica međunarodnoga društva neovisnih država? **[2 boda]**
 - a/ pravo na teritorijalni integritet [1 bod]
 - b/ pravo na političku suverenost [1 bod]
4. Što je osnovna tvrdnja teorije rata koja se naziva realizmom? **[1 bod]**

Etika rata nije moguća zato što rat ne podliježe moralnoj prosudbi i reguliranju. [1 bod]
5. Koja su prema teoriji pravednoga rata u obliku u kojemu je zastupa Primorac dva pravedna razloga za rat? **[2 boda]**
 - a/ samoobrana (od agresije) [1 bod]
 - b/ obrana druge države ili pučanstva koje je žrtva agresije, a ne može se samo obraniti [1 bod]
6. Koja dva uvjeta (zahtjeva, pravila) moraju biti zadovoljena da bi prema teoriji pravednoga rata u obliku u kojemu je zastupa Primorac ratni postupak, taktika ili strategija bili moralno opravdani? **[2 boda]**
 - a/ zaštićenost neboraca [1 bod]
 - b/ prouzročeno zlo je razmjerno vojnom cilju koji je ostvaren [1 bod]
7. Zaokruži slovo ispred teksta u kojemu se navodi događaj koji je prema Primorčevoj definiciji primjer terorizma. **[2 boda]**
 - a/ napad pobunjenika na vojnike ili redarstvenike
 - b/ bombardiranje njemačkih i japanskih gradova pred kraj Drugoga svjetskog rata

Prema kojemu je kriteriju jedan od tih dvaju događaja primjer terorizma, a drugi nije?

zaokruženo b/ bombardiranje njemačkih i japanskih gradova pred kraj Drugoga svjetskog rata [1 bod]

DRŽAVNO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2024.
RJEŠENJA TESTA

U b/ primjeru riječ je o promišljenome napadu na nedužne civile (neborce...) [1 bod]

8. Oblikuj tekst (u jednoj ili nekoliko rečenica) u kojemu ćeš navesti dva središnja nekonzekvencijalistička prigovora terorizmu koje navodi Primorac tako da upotrijebiš i na adekvatan način povežeš sljedeće koncepte. **[8 bodova]**

moralno načelo poštovanja osobe
poštovanje osnovnoga ljudskog prava
pravo osobe da ne bude ubijena ili osakaćena
postupanje s osobom kao s pukim sredstvom
odgovornost (krivnja)
nedužnost
neprijateljsko ophođenje s drugim ljudskim bićem
nanošenje zla nedužnima

Prvi prigovor: terorizam **krši moralno načelo poštovanja osoba [1]**. Poštovanje osoba može se razumjeti kao **poštovanje njihovih osnovnih ljudskih prava [1]**, a terorist to ne poštuje (ne poštuje pravo osobe da ne bude ubijena ili osakaćena) **[1]**. Alternativno, **poštovanje osobe se može razumjeti kao netretiranje drugih kao sredstva [1]**, a terorist svodi druge osobe na sredstvo **[1]** za postizanje svojih ciljeva

Drugi prigovor: **neprijateljsko ophođenje s drugim ljudskim bićem može biti opravdano jedino time što je to drugo biće krivo ili odgovorno za neko zločin [1]**. Oni koji nisu počinili zločin (nisu odgovorni, krivi; nedužni su) ne bi trebali biti izloženi neprijateljskomu ophođenju **[1]**. Teroristi, pak, promišljeno napadaju, ubijaju ili na druge načine nanose zlo nedužnim ljudima **[1]**.

9. Koja bi dva uvjeta, prema Primorcu, morala biti zadovoljena da bi terorizam mogao biti opravdan? **[2 boda]**
- terorizam je jedina dostupna metoda za koju je vjerojatno da će uspjeti [1 bod]
 - terorizmom će se spriječiti veliko zlo (moralna katastrofa) [1 bod], poput genocida i etničkoga čišćenja
10. Kako Young argumentira protiv stajališta da terorizam nikad ne može biti opravdan jer ne poštuje središnji zahtjev *ius in bello* da svaki odgovor treba biti proporcionalan? Navedi dva povijesna primjera kojima Young potkrepljuje svoju argumentaciju. **[3 boda]**
- teroristički odgovor može biti proporcionalan jer ne mora biti upravljen prema neborcima [1 bod]
 - mogući primjeri: napad na Pentagon 11. 9. 2001., napad kamionom bombom na američku mornaričku bazu u Libanonu 1983., otmica i ubojstvo Alda Mora, pokušaj IRA-e da ubije Margaret Thatcher i članove vlade 1984. u Brightonu [2 boda]

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

	ASPEKT	OPISIVAČI	UKUPNO BODOVA	NAPOMENA
A.	ARTIKULACIJA		8	
1.	relevantnost teze	Teza eseja relevantna je s obzirom na temu (obuhvaća bitne implikacije koje slijede na osnovi teme eseja).	2	indeks s kojim se množe bodovi za argumentaciju
2.	organizacija eseja	U uvodnome se dijelu iznosi jasno formulirana teza, u središnjemu dijelu argumentacija i kritička analiza protuargumentacije, a u završnome dijelu zaključak koji slijedi iz prethodnih dijelova. (funkcionalna trodijelna struktura).	6	
B.	ARGUMENTACIJA		22	
1.	konkluzivnost argumenata	Argumenti potkrepljuju tezu eseja (konkluzivnost).	4	Dodijeljeni bodovi za B1, B2, B3 i B4 množe se s bodovima dodijeljenim za A 1 (0, 1 ili 2)
2.	kvaliteta argumenata	Argumenti su jasno artikulirani i dobro obrazloženi (kvaliteta argumenata).	2	
3.	inovativnost u argumentaciji	Argumenti prelaze okvire samih tekstova.	1	
4.	kritička analiza protuargumenata	Mogući protuargumenti dobro su kritički analizirani („pobijanje” protuargumenata).	4	
C.	POTKREPA		10	
1.	točnost relevantnost navoda	Koriste se točni i relevantni navodi koji odgovaraju postavljenoj tezi i argumentaciji.	4	
2.	relevantnost primjera	Iznose se relevantni primjeri s obzirom na postavljenu tezu eseja i argumentaciju.	6	

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

A. ARTIKULACIJA		RASPON BODOVA	DODIJELJENI BODOVI
A.1	Teza je eseja relevantna s obzirom na temu.	2	
	Teza eseja djelomično je relevantna s obzirom na temu.	1	
	Teza eseja nije relevantna s obzirom na temu.	0	
	Maksimalan broj bodova A.1	2	
A.2	Funkcionalna trodijelna struktura: a) u uvodnome se dijelu iznosi jasno formulirana teza / u uvodnome dijelu nije jasno formulirana teza	0-2	
	b) U središnjemu se dijelu iznosi argumentacija i kritička analiza protuargumentacije. Elementi središnjega dijela eseja logično su povezani / U središnjemu dijelu nije iznesena argumentacija i kritička analiza protuargumentacije ili ti elementi središnjega dijela eseja nisu logično povezani.	0-2	
	c) U završnome se dijelu iznosi zaključak koji slijedi iz prethodnih dijelova. / U završnome se dijelu ne iznosi zaključak koji slijedi iz prethodnih dijelova.	0-2	
	Izostanak funkcionalne trodijelne strukture.	0	
	Maksimalan broj bodova A.2	6	
		UKUPNO A	

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

B. ARGUMENTACIJA		RASPON BODOVA	DODIJELJENI BODOVI
B.1	Argumenti potkrepljuju tezu.	4	
	Argumenti djelomično potkrepljuju tezu (djelomična konkluzivnost) ili je argumentacija djelomično pogrešna).	1–3	
	Argumenti ne potkrepljuju tezu.	0	
	Maksimalan broj bodova B.1*	4	
B.2	Argumenti su jasno artikulirani i dobro obrazloženi.	2	
	Argumenti su djelomično jasno artikulirani i/ili dobro obrazloženi.	1	
	Argumenti nisu jasno artikulirani ni dobro obrazloženi.	0	
	Maksimalan broj bodova B.2*	2	
B.3	Argumenti prelaze okvire zadanih tekstova.	1	
	Argumenti u potpunosti ostaju unutar okvira zadanih tekstova.	0	
	Maksimalan broj bodova B.3*	1	
B.4	Protuargumenti su točno i jasno predstavljeni, analizirani i vrednovani.	4	
	Protuargumenti su navedeni, no analiza i evaluacija	1–3	
	Pojednostavnjeni su i/ili djelomično pogrešni.		
	Izostanak odgovarajućih protuargumenata.	0	
	Maksimalan broj bodova B.4*	4	
* Dodijeljeni bodovi za B1, B2, B3 i B4 množe se brojem bodova (0, 1 ili 2) koji su dodijeljeni za A1		UKUPNO B	

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

C. POTKREPA		RASPON BODOVA	DODIJELJENI BODOVI
C.1	Točni navodi iz filozofske literature** i druge relevantne teorijske literature koji odgovaraju postavljenoj tezi i argumentaciji.	4	
	Točni navodi iz filozofske i druge relevantne teorijske literature koji odgovaraju izvedenoj argumentaciji, no ne posve i tezi eseja.; Točni navodi iz filozofske literature i druge relevantne teorijske literature, no rubno povezani s korištenom argumentacijom i tezom eseja.; Djelomično točni ili nepotpuni navodi iz filozofske literature i druge relevantne teorijske literature.	1-3	
	Potpuni izostanak ili potpuna netočnost korištenih navoda iz filozofske i druge relevantne teorijske literature.	0	
	Maksimalan broj bodova C.1	4	
C.2	Iznose se relevantni primjeri s obzirom na postavljenu tezu eseja i izvedenu argumentaciju.	5-6	
	Iznose se relevantni primjeri, no njihova analiza je skromna i/ili pojednostavnjena.	3-4	
	Iznose se primjeri koji nisu posve relevantni s obzirom na postavljenu tezu eseja i argumentaciju.	1-2	
	Potpuni izostanak relevantnih primjera.	0	
	Maksimalan broj bodova C.2	6	
		UKUPNO C	

** Izraz filozofska literatura (C1) podrazumijeva sve relevantne filozofske izvore, a ne samo one koji su zadani u okviru natjecanja.

Postignuti bodovi	Artikulacija (A1 + A2)	Argumentacija (B1+B2+B3+B4) x A1	Potkrepa (C1 + C2)	UKUPNO